

Доклад от качествено проучване

Erasmus+ Стратегически партньорства за професионално образование и обучение

Заглавие на проекта: ENTRE-YOU - ЕПредприемачески нагласи на млади безработни хора в неравностойно положение, търсещи работа

Номер на проекта: 2015-1-RO01-KA202-015052

Продължителност на проекта: 24 месеца, 1 Септември 2015-31 Август 2017

Партниращи институции

www.entreyou.eu
www.facebook.com/entreyou/

City of Zagreb

Съдържание

Въведение	5
Отговори на Безработни Млади Хора	7
Отговори от фирми/други заинтересовани страни	12
Заклучение	16

Project funded by the
EUROPEAN UNION

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Въведение

Период на проучването: Декември 2015- Януари 2016

Вид и метод на проучването: Лично проведени разговори, разговор по телефона, отворени дискусии, е-мейл кореспонденция

Таргет групи:

1. Млади хора (безработни)
2. Фирми /други заинтересовани страни

Целта на този анализ бе да събере мненията и нагласите на заинтересованите страни, които са пряко или косвено свързани с пазара на труда (Агенции по заетостта, обществени служби, социални партньори и НПО), както и на безработни млади хора.

Отговорите и резултатите от този анализ ще ни предоставят ключови насоки в определянето на нови цели и методологичен подход за разрешаването на различни проблеми, с които се срещат младите безработни хора в неравностойно положение в държавите партньори (Румъния, Австрия, Холандия, Испания, Хърватска, Унгария и България).

По време на проучването във всички участващи държави са използвани седемнадесет въпроса – девет за безработни млади хора и осем за работодатели. Някои от зададените въпроси бяха подобни, а два от въпросите бяха еднакви.

На повечето въпроси във всички държави участници получихме идентични или близки отговори.

Всички участници дадоха отговорите си анонимно. Чрез анонимни отговори получаваме обективна представа за положението на безработните млади хора на пазара на труда и на работодателите, по отношение на този проблем.

Резултати от изследването – Отговори на Безработни Млади Хора

Определихме въпроси 1.1, 1.4, 1.5 и 1.8 и техните отговори като най-важни за това изследване.

Брой на интервютата: 147 безработни млади хора

Безработните младежи отговориха на следните въпроси:

1.1 Как мислите, защо има толкова много безработни млади хора?

Интервюираните младежи отговориха почти по един и същи начин. 100% от интервюираните споменаха проблема с липсата на професионален опит сред младите. 70% от тях заявиха, че има по-малко работни места, отколкото безработни хора, което също е пречка, особено за тези без съответния опит. Други отбелязаха, че младежите не могат да намерят лесно работа, свързана с тяхното образование или квалификация.

Като начало, до голяма степен сегашното ниво на безработица сред младите хора има цикличен характер. Това означава, че голям дял от младежката безработица се дължи на финансовата и икономическа криза, тоест рецесията, която продължава вече шест години в държавите партньори, лоша социална политика, погрешни/правителствени решения, причинени от рецесията. През този период няма много възможности за работа (80% интервюирани), цялостното ниво на безработица се повишава и младежката безработица следва тази негативна тенденция.

А именно, поради липса на трудов опит (100% интервюирани), твърде кратко или недовършено образование, голяма несигурност при договорните отношения или малко възможности за търсене на работа, те са в много по-трудно положение за намиране на работа дори в добри времена, а по време на рецесия те са първите, които биват уволнени (срочни договори) и последните, които биват наемани. Въпреки това, има и други причини за високата безработица сред младите хора, различни от рецесията. Няма достатъчно възможности за работа и една от най-често посочваните причини е несъответствието между знания и умения, което води до труден преход от образование до пазара на труда. Младите не знаят как да напишат CV, мотивационно писмо и как да се държат по време на интервю за работа.

Или, как да търсят работа и да имат позитивна нагласа при търсене на работа?

Трудовото законодателство, заедно с някои други институционални политики в областта на пазара на труда, като например колективните трудови

договори, поставя младите хора в неблагоприятна позиция на пазара на труда. Освен това има и икономически причини, като решенията на младите хора и техните семейства (парични преводи, доходи без трудови правоотношения, семейни връзки...), които могат да повлияят високата младежка безработица (и бездействие). Повече от половината от анкетирания млади хора смятат, че има толкова много безработни млади хора поради липсата на мотивация за намиране на работа.

1.2. Какво означава за Вас да бъдете нает на работа?

За всички млади хора заетост означава сигурност и защита срещу различни социални рискове, засягащи младите днес – би било мотивиращо, би им дало икономическа независимост, финансова сигурност (92% интервюирани). Възможност да получат образование в други области, доходи, необходими за основни дейности. Финансова сигурност означава да мога да се грижа за семейството си. Означава професионален опит, нови умения и нови възможности.

1.3. Как младежката безработица влияе на живота на безработните?

Безработицата забавя независимостта на младите хора, което води до бедност, която често води до социалното изключване на лицата, които са засегнати. Дългосрочната безработица води до депресия, стрес, липса на мотивация и пасивен живот или до бездействие "В Образованието, Заетостта или за Обучение". Повечето от тях мислят (75% от интервюираните), че състоянието на безработица може да нарасне.

Половината от анкетирания млади хора ще бъдат засегнати от безработицата поради ниския си доход и вероятността за загуба на доход в бъдеще.

Другата половина изгражда лоша самооценка, става несигурна и губи мотивация, което се дължи на липсата на работа.

1.4. Какво те прави щастлив?

В юношеските си години те вероятно са щастливи, когато нямат домашно, когато имат добри оценки, когато отиват на концерт/ мач на идолите си или при първото си увлечение.

В последствие са щастливи, ако отидат в университет, срещнат нови хора, излизат често с приятели и не се провалят на изпити. Дори и да не отидат в университет, те са щастливи да си намерят добра работа и да имат техен собствен източник на доходи, с който могат да си позволят нови дрехи, нов телефон, да

пътуват в чужбина или да излязат с приятели, да имат възможност за развитие на кариера, чувство на независимост и т.н.

Вече пораснали, те вероятно са щастливи, ако имат добра работа, могат да си позволят да живеят отделно, да имат приятел/приятелка или дори съпруг/съпруга и деца. Много млади хора (78% от анкетираните) са щастливи, когато се чувстват продуктивни и се научават на нови неща.

Щастливи са, ако не им се налага да поемат задълженията, които ограничават техните интереси и ако имат достатъчно пари.

1.5. От какво се страхувате?

Да, те имат свои собствени, ежедневни страхове: че ще се провалят на изпит; че родителите им ще разберат за нещо, което не трябва; че гаджето ще ги напусне... Младите хора обясниха, че се страхуват от дългосрочна безработица, която може да затрудни поддържането на желанието от тях начин на живот.

С времето техните страхове стават все по-близки до тези на възрастните: ще ги приемат ли в университет, ще си намерят ли работа, ще съумеят ли да си позволят основни неща, като да живеят самостоятелно (без родители) или да отидат на почивка; ще намерят ли подходящия човек и дали ще се омъжат/оженят.

Отговаряйки на този въпрос, младите по-скоро предполагат отколкото да говорят от личен опит - загуба на близък човек и несигурност, загуба на работата или на тези, които ще си намерят работа в чужбина, неспособността да осъзнаят собствения си потенциал и неясна перспектива след завършване на училище.

Все пак, 96% от анкетираните отговарят, че се страхуват от дългосрочна безработица, която може да затрудни поддържането на желанието начин на живот.

1.6. Кой е отговорен за Вашето щастие? (До каква степен се виждате като изпълнителен директор на собствения си живот, ако Ви се даде възможност?)

Почти всички млади хора (98% от интервюираните) се съгласяват, че всеки е отговорен за своето собствено щастие.

Най-често срещаното твърдение сред интервюираните е: „Аз съм отговорен за моето собствено щастие“ или „Всички ние сме отговорни за нашите решения и ние сами вземаме решения за живота си“. (Източник: Цитати от анкетираните)

1.7. Могат ли училищата да подготвят младите по- добре? Как?

Определено. Училищата са институции, където младите се образуват. „ Образованието е процесът, който подпомага учението. Знанието, уменията, ценностите, вярванията и навиците на група от хора се прехвърлят на други хора, чрез разказване на истории, дискусии, преподаване, обучение или изследвания.“ (Източник: <https://www.quora.com>)

След анализиране на твърденията на интервюираните общото заключение на младите би било: не само, че младите получават определени знания в училищата, те също би трябвало да бъдат научени на различни умения, ценности, вярвания и навици; това предполага, че младите хора трябва да са наясно какво ги чака в „ реалния свят“ , когато напуснат училище; те би трябвало да бъдат подготвени с набор от умения за намиране на работа; със знания и способности, необходими за съвременния свят, включително социални и межкултурни познания , чужди езици (особено Английски) и компютърна грамотност; с трудови навици още от ранна възраст; със способност да разпознават тяхната собствена иновативност и креативност, за да представят идеите си на другите или да започнат собствен бизнес; с изградени вярвания и ценности, че няма нищо страшно да се провалиш и да опиташ отново (Източник: Цитати от анкетиранияте).

Младите безработни хора мислят, че не са научили каквото им е било необходимо, за да намерят работа.

Това са само няколко примера, но те силно вярват, че училищата трябва да имат по- голяма роля в подготовката на младите хора за пазара на труда (100% от отговорилите) и за живота като възрастен. Това не означава, че в училище трябва да им дадат специфични знания и умения за извършването на определени дейности, въпреки че това е една от ролите, които училищата определено притежават, но че те също трябва да им осигурят допълнителен набор от умения, ценности, вярвания и навици, необходими за да оцелеят в „света на възрастните“.

1.8. Какво означава за Вас успешен? Според Вас, кого бихте нарекли успешен?

„Да бъдеш успешен“ също има различни значения: да се наслаждаваш на нещата, които притежаваш , храна, да имаш семейство, за което да се грижиш и дом; много пари; да постигнеш нещо в живота; да си постигнеш целите.

Постигането на успех е желано, независимо дали е в бизнеса или в личен план.... Успешния човек живее щастливо; той изгражда безопасен и балансиран живот, прави неща, които обича.

70% of от анкетиранияте отговориха, че успехът е преживяване, което ни кара да се чувстваме щастливи, но това не означава, че ще продължава вечно.

1.9. Какви са Вашите планове в близко бъдеще? Какво е следващото нещо, което ще направите?

Установихме, че много млади хора се опитват да намерят работа, но без успех.

Според личното мнение на младите хора успешен човек е този, който е доволен от постиженията си в личен и професионален план.

При много от интервютата за работа компанията най-вече казва на младите хора, че не са завършили обучението си и поради това нямат възможност да работят. Това не е вярно. Много голям брой млади хора в страните партньори са завършили висше образование, но все още са безработни.

Младите хора вярват, че хармонията в живота води до успех. Не всичко е пари. Да, често считаме хората на по-високи постове в бизнеса, политиката, спорта или развлекателната индустрия за успешни. След анализиране на твърденията на интервюираните общото заключение на младите би било: човек може да бъде успешен, ако е чиновник или изпълнителен директор, но може да бъде и неуспешен и в двата случая ако, например, не е постигнал всичко, което смята че трябва или не е доволен от живота си. Разбира се, винаги можеш да постигнеш повече; да имаш цели и амбиции е добра черта на характера, но човек трябва да се наслаждава на собствения си живот, независимо от това каква длъжност заема. (Източник: Цитати от анкетираните).

Основната им цел е да работят и да бъдат наети на работа в собствената си страна. Ако не могат да намерят работа, младите хора искат да работят в чужбина.

Но голяма част от безработните млади хора отговаря, че планира да получи нова или друга ПОО квалификация и да развие познанията си по английски език. Да работи постоянно, винаги да се опитва и да не се предава.

Резултати от изследването – Отговори от фирми/други заинтересовани страни

Интервюирани: 74 заинтересовани страни

Въпроси 2.1, 2.4, 2.5 и 2.8 и техните отговори като най-важни за това изследване.

Компаниите/Другите заинтересовани страни отговориха на следните въпроси:

2.1. Какви са причините според Вас за младежката безработица?

Когато говорим за причините за младежката безработица, всички компании в държавите партньори са на едно мнение, че търсят кандидати с общ или специфичен опит (100% от анкетираните). Образователната система все още не предоставя достатъчно възможности за младите да придобият практически умения, които да ги направят по конкурентоспособни на пазара на труда след напускане на образователната система.

Също така смятат, че качеството на обучението е незадоволително или прекалено общо.

Липсата на стажантски програми, благоприятна бизнес среда, липсата на мотивация, икономическата криза, липсата на опит са част от другите отговори отбелязани от анкетъора.

Въпреки че има висока безработица в държавите партньори, компаниите не могат да намерят професионалист за конкретни длъжности, които предлагат.

Втори факт е, че младите хора понякога не са достатъчно мотивирани да опитват по-упорито, готови да приемат първата много ниска заплата. Младежите очакват другите да решават техните проблеми; имат големи очаквания от обществото.

Не искат да намерят работата, по-добре е да живеят у дома с родителите си и икономическата криза е просто причина или оправдание за това.

Третият факт е потокът от евтина работна ръка от чужди страни.

2.2. Какво означава да бъдеш нает за младите хора?

От гледна точка на компаниите и другите заинтересовани страни, да бъдеш нает означава отговорност и да бъдеш част от обществото, което предполага

възможността да развиеш своите умения, да бъдеш финансово независим, да бъдеш по-мотивиран, да гледаш в бъдещето и да създадеш семейство, ако искаш.

2.3. Как влияе младежката безработица на живота на безработните?

Като цяло, безработен означава да губиш много време, но без или с много малко пари на разположение, което предполага както положителни, така и отрицателни страни.

Положителни страни:

-Свобода– да правиш със свободното си време каквото поискаш; да имаш повече социални контакти. На този етап от живота изглежда е много важно да се „помотаеш“ с приятели.

Трябва да преодолееш отново разочарования и неуспехи, което може да доведе до ситуация в която да не смееш да се опиташ да преодолееш появилите се препятствия

- Натискът от различни страни, от родителите, от самите себе си („Не са глупави,зная , че колкото по- дълго са безработни толкова са по- малки шансовете им в бъдеще.“
- Дезориентация
- Усещане за безполезност
- Усещане за безсилие
- Липса на успехи

Почти всички анкетиранци (повече от 96%) са на мнение, че младите хора обикновено не са способни да се преместят далече от своите родители и да бъдат финансово независими. Чувстват се немотивирани и дори разочаровани и не виждат бъдеще за следващ период в живота си. Също така, липсата на налични пари си има своите социални последствия. Безработицата на младите означава, че не могат да вземат участие в обществото. Чувстват се като в порочен кръг.

Животът им върви в отрицателна посока, социално нестабилни са и често са под стрес, податливи са на критика и са склонни към девиантно поведение и екстремизъм.

2.4. Според вас какво прави младите хора щастливи?

Добра рецепта за щастие не съществува. Всеки има свой собствен опит.

Младите са щастливи като си взимат изпитите, изкарват собствените си пари и имат реална перспектива за собственото си бъдеще, като си прекарват добре с приятели – моментното „Чувствам се добре“

Възможността да работят дава на младите независимост, професионално развитие и израстване в кариерата,

Да имаш работа, да излизаш с приятели, да имаш възможности за професионално развитие, добри междуличностни отношения, чувство за независимост и т.н.

Щастливи са също, когато ги уважават за това, което са и какво искат да постигнат.

2.5. От какво смятате, че се страхуват младите хора?

Невъзможността да разгърнеш собствения си потенциал.

Невъзможността да се намери работа, което води до въпроса за възможността да станат независими (100% от анкетираните). Страх ги е да поемат отговорност. От една страна има голяма част, които не искат да работят, а от друга е страха да бъдеш безработен.

Страх ги е от провал, да бъдат отхвърлени (или уволнение, ако работят) от потенциални работодатели и да бъдат социално изолирани. Страх от невъзможността да се грижат за самите себе си в бъдеще.

2.6. Какви стратегии или действия са полезни? Кои не са?

Всички коментари на този въпрос имат общо звучене, а именно: „ Не трябва да ги оставяме сами, трябва да подкрепим тези млади хора.“

Училищни и образователни мерки, от които училището вече се нуждае.

Качество на училищното образование трябва да бъде подходящо, така че младите хора, които завършват основно училище и са били оценени положително, да имат необходимите познания като четене и езикови умения, за да се справят с основните изисквания за стажуване- Видимо е за всички анкетирани, че трябва да се подсили връзката между училищата и пазара на труда. Повече практическа насоченост и възможност да „надникнат“ в професионалния живот и да се учат от него чрез стажантски програми и други. Учителите би трябвало да информират относно възможностите след напускане на училище и професионално ориентиране, следва да се засилят насоките за кариера и обучение в задължителните училища.

Повечето твърдения са насочени към училищното обучение и превантивните мерки в училищна възраст.

Някои от анкетираните призовават за по- дълго задължително образование

(9 училищни години в момента), защото 15 годишните деца не са в състояние да се справят сами в живота, а и те ще продължат с образованието така или иначе.

Преходът от училище в „работещия свят“ е много важен.

Някои стратегии вече се изпълняват, като подготовката на младите хора за пазара на труда чрез работилници, където могат да се научат как да напишат отлична автобиография, как да направят добро впечатление на интервю за работа, как да добият самочувствие и т.н. Всички стратегии или действия трябва да бъдат в полза на младите хора; може би повече образователни възможности за работа; училищата биха могли да спомогнат повече изграждането на кариера; по добро сътрудничество между предприятията и училищата. Работодателите трябва да инвестират повече в образованието на младите – опит от проекта „Борис“.

Също така, работодателите трябва да имат ясна стратегия за своите инвестиции в образованието на бъдещите си служители, например „Фонд за образование“.

Нагласата трябва да се промени. Родителите също трябва съзнателно да възпитават децата си на труд, а не да ги „обслужват“.

2.7. Могат ли училищата да подготвят младите хора по- добре? Как?

Да, определено (100% от анкетираните). Цялата училищна система трябва да се приспособи, за да може да отговори на нуждите на пазара на труда. Има изследвания, които показват, че работните места, които изискват рутинна работа са на изчерпване, докато длъжностите, които изискват нерутинни умения (тоест творчески и междуличностни) са по- търсени. Училищата трябва да полагат усилия за развиването у младите на такива умения, повече обучение, насочено към работата на всички нива и да предложат по- добре квалифицирани учители.

2.8. Какво за Вас означава успешен човек? Кого бихте нарекли успешен?

Онзи, който систематично работи върху уменията си и е продуктивен на работното си място. Успех означава да си доволен от живота и работата си , да работиш това, което обичаш и да възновяваш други хора – хармония в личния и професионалния живот. Има много успешни хора в глобален план- те могат да служат като пример за съчетаването на здравата работа и успеха : Опра Уинфри.

Заключение

Безработицата рязко нараства в Европейския съюз от март 2008 година като резултат от икономическата криза. През ноември 2015 година, 4,553 милиона млади хора (под 25 годишна възраст) са безработни в ЕС-28 (източник Евростат). Всички държави партньори (С изключение на Австрия 10,9% и Холандия 11,9%) в проекта Entre-YOU имат най висок процент безработни млади хора в ЕС (Испания 47,5%, Хърватска 45,1%, Румъния 23,6%, България 23,5% и Унгария 18,9%).

Като цяло е очевидно, че да започнат работа и да добият професионален опит в средиземна и източна Европа е особено трудно за днешните млади поколения поради дългото време, което те прекарват в обучение, също така, защото това не им предоставя достатъчно измерим трудов опит, който изискват работодателите. Освен това, компаниите предпочитат по- възрастните и по-опитните работници, защото не искат да инвестират време и пари в обучение на кадри. Цялата училищна система трябва да се приспособи да посреща нуждите на пазара на труда, тъй като образователната система не може да предостави достатъчно възможности за младите хора да придобият практически умения.

Има голяма нужда да се мотивират младите хора. Липсата на мотивация често е резултат от следните обстоятелства: много млади хора, които безрезултатно търсят работа, се опитват по- късно да отидат в университет.Това не решава проблемите. В тези страни (Испания, Хърватска, Румъния и България) има голям брой млади хора с висше образование, които за съжаление не могат да намерят работа след завършване на образованието си.

От друга страна, недостатъчното предлагане на работни места в провинцията е затруднява младите хора да намерят работата, която предпочитат да работят.

И накрая, младите хора имат нужда от позитивна оценка и потвърждение на техните знания и умения, която могат да получат от семействата си, приятелите и любимите си хора. Тя може изключително да им помогне да не се разочароват и да продължат да търсят нови възможности на пазара на труда. Нагласата трябва да се промени.

Без цел и стратегия е много трудно за тях да намерят място на пазара на труда, където „да се впишат“.

Сблъсквайки се с много варианти и възможности, младите хора са оставени сами да решават кое е добре за тях. Не им е дадена достатъчна подкрепа и те трябва да поемат отговорността от избора си сами.

www.entreyou.eu
www.facebook.com/entreyou/

